Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

9. října 2025*

„Řízení o předběžné otázce – Státní podpory – Nařízení (EU) č. 651/2014 – Vynětí některých kategorií podpor slučitelných s vnitřním trhem – Chyba v překladu v rumunském znění tohoto nařízení – Právní účinky nařízení, kterým se tato chyba opravuje – Možnost navrácení podpory, která byla poskytnuta před opravou v souladu s podmínkami uvedenými ve znění nařízení obsahujícího chybu v překladu – Ochrana legitimního očekávání – Právní jistota“

Ve spojených věcech C-416/24 a C-417/24,

jejichž předmětem jsou žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané na základě článku 267 SFEU rozhodnutími Curtea de Apel Bacău (Odvolací soud v Bacău, Rumunsko) ze dne 18. dubna 2024, došlými Soudnímu dvoru dne 11. června 2024, v řízeních

On Air Media Professionals SRL (C-416/24)

proti

Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași,

a

Different Media SRL (C-417/24)

proti

Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení: F. Biltgen, předseda senátu, T. von Danwitz, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce prvního senátu, I. Ziemele, A. Kumin a S. Gervasoni (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

* Jednací jazyk: rumunština.

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za Evropskou komisi: Ł. Habiak, M. Lagrue, L. Nicolae a P. J. O. Van Nuffel, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 22. května 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají výkladu čl. 2 bodu 18 písm. a) první věty nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. 2014, L 187, s. 1, dále jen „GBER“), čl. 1 odst. 1 nařízení Komise (EU) 2021/452 ze dne 15. března 2021, kterým se opravuje rumunské znění nařízení (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem (Úř. věst. 2021, L 89, s. 1, dále jen „opravné nařízení“), jakož i zásad ochrany legitimního očekávání a právní jistoty.

2 Tyto žádosti, jejichž znění je totožné, byly předloženy v rámci dvou sporů, z nichž první je veden mezi On Air Media Professionals SRL (dále jen „On Air Media“), společností s ručením omezeným založenou podle rumunského práva, a Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii Iași (Agentura pro malé a střední podniky v Iași, Rumunsko) a druhý mezi Different Media SRL, rovněž společností s ručením omezeným založenou podle rumunského práva, a Ministerul Antreprenoriatului și Turismului – Agenția pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii, Atragere de Investiții și Promovare a Exportului Iași (Ministerstvo pro rozvoj obchodu a cestovního ruchu – Agentura pro malé a střední podniky s cílem přilákat investice a podpořit vývoz v Iași, Rumunsko) ve věci žádostí o navrácení dotací, které byly neoprávněně poskytnuty těmto dvěma společnostem v rámci podpůrných opatření poskytnutých podnikům postiženým hospodářskou krizí způsobenou pandemií covidu-19.

Právní rámec

Unijní právo

GBER

3 Bod 14 odůvodnění GBER zní takto:

„Z oblasti působnosti tohoto nařízení by měla být vyňata podpora poskytnutá podnikům v obtížích, neboť takováto podpora by se měla posuzovat podle pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích ze dne 1. října 2004[…], jejichž platnost byla prodloužena sdělením [Evropské k]omise o prodloužení používání pokynů Společenství pro státní podporu na záchranu a restrukturalizaci podniků v obtížích ze dne 1. října 2004[…], nebo podle pokynů, které je nahradí, tak aby se zamezilo jejich obcházení; výjimku představují režimy podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními

pohromami. V zájmu právní jistoty je vhodné stanovit jednoznačná kritéria, která nevyžadují posouzení všech zvláštních aspektů situace určitého podniku k tomu, aby bylo stanoveno, zda se dotyčný podnik považuje pro účely tohoto nařízení za podnik v obtížích.“

4 Článek 1 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 4 stanoví:

„Toto nařízení se nepoužije na:

[…]

c) podporu určenou podnikům v obtížích, s výjimkou režimů podpory na náhradu škod způsobených některými přírodními pohromami.

[…]“

5 Podle původního rumunského znění článku 2 uvedeného nařízení, nadepsaného „Definice“:

„Pro účely tohoto nařízení se rozumí:

[…]

18. ‚podnikem v obtížích‘ podnik, v jehož případě nastane alespoň jedna z následujících okolností:
a) V případě společnosti s ručením omezeným (která není malým nebo středním podnikem, jenž existuje po dobu nejméně tří let, nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – která není malým nebo středním podnikem do sedmi let od jeho prvního komerčního prodeje, jenž je na základě hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného základního kapitálu. Tak je tomu v případě, kdy je výsledek odečtení kumulovaných ztrát od rezerv (a všech dalších prvků, jež se obecně považují za kapitál společnosti) záporný a překračuje polovinu upsaného základního kapitálu. Pro účely tohoto ustanovení se za ‚společnost s ručením omezeným‘ považují zejména formy podniků uvedené v příloze I směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2013/34/EU [ze dne 26. června 2013 o ročních účetních závěrkách, konsolidovaných účetních závěrkách a souvisejících zprávách některých forem podniků, o změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/43/ES a o zrušení směrnic Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS (Úř. věst. 2013, L 182, s. 19)] a ‚základní kapitál‘ zahrnuje případně jakékoli emisní ážio.

[…]“

Opravné nařízení

6 Body 1 až 2 opravného nařízení znějí:

„(1) Rumunské znění [GBER] obsahuje chyby v čl. 2 bodě 18 písm. a) první větě a čl. 2 bodě 18 písm. b) první větě, které mění význam ustanovení.

(2) Rumunské znění [GBER] by proto mělo být odpovídajícím způsobem opraveno. Ostatní jazyková znění nejsou dotčena.“

7 Článek 1 opravného nařízení v odstavci 1 stanoví:

„[GBER] se opravuje takto:

V článku 2 bodě 18 písm. a) se první věta nahrazuje tímto zněním: ‚V případě společnosti s ručením omezeným (která není malým nebo středním podnikem, jenž existuje po dobu kratší tří let nebo – pro účely způsobilosti pro rizikové financování – která není malým nebo středním podnikem do sedmi let od prvního komerčního prodeje, jenž je na základě hloubkové kontroly provedené vybraným finančním zprostředkovatelem způsobilý pro investice v oblasti rizikového financování), kde v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného základního kapitálu‘.“ (*neoficiální překlad*)

8 Článek 2 opravného nařízení stanoví:

„Toto nařízení vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.“

Rozhodnutí ze dne 27. srpna 2020

9 Komise schválila režim státních podpor nazvaný „Podpora malým a středním podnikům a některým velkým podnikům na překonání hospodářské krize způsobené pandemií covidu-19“ (*neoficiální překlad*), který jí Rumunsko oznámilo dne 20. srpna 2020, rozhodnutím Komise C(2020) 5949 final ze dne 27. srpna 2020 – Státní podpora SA.58166 (2020/N) – Rumunsko– Covid-19: Podpora malým a středním podnikům a některým velkým podnikům na překonání hospodářské krize způsobené pandemií covidu-19 (Úř. věst. 2020, C 302, s. 1, dále jen „rozhodnutí ze dne 27. srpna 2020“).

10 Body 16 a 47 odůvodnění tohoto rozhodnutí uvádějí:

„16. Do 31. prosince 2019 nesmí být v rámci tohoto opatření poskytnuta žádná podpora podnikům v obtížích ve smyslu [GBER], nařízení o blokových výjimkách v oblasti zemědělství (‚ABER‘) nebo nařízení o blokových výjimkách v oblasti rybolovu a akvakultury (‚FIBER‘).

[…]

47. Komise má proto za to, že opatření je nezbytné, vhodné a přiměřené k nápravě vážného narušení hospodářství členského státu a splňuje všechny podmínky dočasného rámce. Zejména:

[…]

– Podporu v rámci tohoto opatření nelze poskytnout podnikům, které byly v obtížích již ke dni 31. prosince 2019 (viz bod 16 odůvodnění). Opatření je proto v souladu s bodem 22 písm. c) dočasného rámce.“

Rumunské právo

OUG č. 130/2020

11 Článek 4 odst. 1 Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (mimořádné nařízení vlády č. 130/2020 o některých opatřeních k poskytování finanční podpory prostřednictvím nevratných externích peněžních prostředků, která se týkají Operačního programu pro konkurenceschopnost 2014–2020, v souvislosti s krizí způsobenou pandemií covidu-19, jakož i dalších opatření v oblasti evropských fondů) ze dne 31. července 2020 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 705 ze dne 6. srpna 2020) (dále jen „OUG č. 130/2020“), stanoví:

„Mikrodotace mají hodnotu 2 000 eur a poskytují se pouze jednorázově, a to formou jednorázové částky, v souladu s čl. 3 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013 ze dne 17. prosince 2013 o Evropském fondu pro regionální rozvoj, o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Investice pro růst a zaměstnanost a o zrušení nařízení (ES) č. 1080/2006 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 289) ve znění změn a čl. 67 odst. 1 písm. c) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. 2013, L 347, s. 320).“

12 Článek 6 OUG č. 130/2020 stanoví:

„Mikrodotace uvedené v čl. 4 odst. 1 se poskytují na základě smlouvy o státní podpoře příjemcům, kteří kumulativně splňují tyto podmínky:

a) vykonávali běžnou/provozní činnost po dobu nejméně jednoho kalendářního roku před datem podání žádosti o financování, s výjimkou [fyzických osob s oprávněním a samostatných lékařských praxí], u nichž mohlo dojít k zahájení činnosti nejpozději dne 1. února 2020;

b) v účetním období předcházejícím podání žádosti o financování dosáhly obratu ve výši alespoň ekvivalentu 5 000 eur v rumunských lei (RON) ke dni podání žádosti o financování, s výjimkou příjemců státní podpory podle čl. 5 odst. 1 písm. a), příjemců, kteří byli založeni v roce 2019, s obratem nižším než 5 000 eur, u nichž se minimální výše obratu vypočítá vynásobením počtu celých měsíců činnosti v roce 2019 částkou 415 eur, a příjemců státní podpory podle čl. 5 odst. 1 písm. b) a c);

c) zachovají činnost po dobu nejméně šesti měsíců od poskytnutí podpory ve formě mikrodotací.“

13 Článek 32 OUG č. 130/2020 stanoví:

„(1) Pravidla pro poskytování státní podpory jsou stanovena v režimu státní podpory – Podpora malých a středních podniků, která podléhá stanovisku Evropské komise.

(2) Jakékoli změny a/nebo doplnění režimu státní podpory – Podpora malým a středním podnikům – nabývá účinnosti dnem sdělení rozhodnutí o schválení Evropskou komisí.“

Vyhláška č. 1060/2857/2020

14 Příloha Ordinul nr. 1060/2857/2020 pentru aprobarea Schemei de ajutor de stat – Sprijin pentru IMM-uri în vederea depășirii crizei economice generate de pandemia de COVID-19 (vyhláška č. 1060/2857/2020 o schválení režimu státní podpory – Podpora malých a středních podniků na překonání hospodářské krize způsobené pandemií covidu-19 ze dne 8. září 2020 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 835 ze dne 11. září 2020) (dále jen „vyhláška č. 1060/2857/2020“), přijatá Ministerul Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri (Ministerstvo hospodářství, energetiky a obchodu, Rumunsko) a Ministerul Fondurilor Europene (Ministerstvo pro evropské fondy, Rumunsko), obsahuje v bodě 3.6 následující definici:

„ ‚podniky v obtížích‘ – v souladu s čl. 2 bodem 18 [GBER] se má za to, že podnik je v obtížích v následujících situacích:

i) v případě společnosti s ručením omezeným (která není malým nebo středním podnikem a existuje po dobu nejméně tří let), pokud v důsledku kumulace ztrát došlo ke ztrátě více než poloviny upsaného základního kapitálu. Tak je tomu v případě, kdy je výsledek odečtení kumulovaných ztrát od rezerv (a všech dalších prvků, jež se obecně považují za kapitál společnosti) záporný a překračuje polovinu upsaného základního kapitálu. Pro účely tohoto ustanovení se za ‚společnost s ručením omezeným‘ považují zejména formy podniků uvedené v příloze I směrnice [2013/34] a ‚základní kapitál‘ zahrnuje případně jakékoli emisní ážio.

[…]“

15 Podle bodu 6.19 přílohy této vyhlášky:

„Obecná kritéria způsobilosti pro příjemce, kteří žádají o financování v rámci opatření tohoto režimu státní podpory, jsou následující:

a) nenacházejí se v obtížích ke dni 31. prosince 2019 ve smyslu čl. 2 bodu 18 [GBER], s výjimkou [fyzických osob s oprávněním a samostatných lékařských praxí];

b) nebylo vůči nim vydáno ani vykonáno rozhodnutí o navrácení státní podpory […];

c) nepodléhají vyrovnání s věřiteli, ani nejsou v likvidaci, insolvenčním nebo úpadkovém řízení.“

Vyhláška č. 2989/2020

16 Bod 8.11 přílohy Ordinul nr. 2989/2020 privind aprobarea Procedurii de implementare a măsurii „Microgranturi acordate din fonduri externe nerambursabile“ din cadrul schemei de ajutor de stat instituite prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 130/2020 privind unele măsuri pentru acordarea de sprijin financiar din fonduri externe nerambursabile, aferente Programului operațional Competitivitate 2014-2020, în contextul crizei provocate de COVID-19, precum și alte măsuri în domeniul fondurilor europene (vyhláška č. 2989/2020 o schválení postupu pro provádění opatření „Mikrodotace poskytované z nevratných externích fondů“ v rámci režimu státní podpory zřízeného mimořádným nařízením vlády č. 130/2020 o některých opatřeních k poskytování finanční podpory prostřednictvím nevratných externích peněžních prostředků, která se týkají Operačního programu pro konkurenceschopnost 2014–2020, v souvislosti s krizí způsobenou pandemií covidu-19, jakož i dalších opatření v oblasti evropských fondů) ze dne

30. září 2020 (*Monitorul Oficial al României*, část I, č. 902 ze dne 5. října 2020), v podstatě stanoví, že státní podpora bude navrácena v plné výši, pokud se po kontrolách provedených po podpisu smluv o financování zjistí, že příjemce nespadá do kategorie způsobilých příjemců stanovených v OUG č. 130/2020.

Spory v původním řízení a předběžné otázky

17 Dne 20. srpna 2020 oznámilo Rumunsko Komisi režim podpor nazvaný „Podpora malým a středním podnikům a některým velkým podnikům na překonání hospodářské krize způsobené pandemií covidu-19“. Komise schválila tento režim státních podpor rozhodnutím ze dne 27. srpna 2020.

18 Podle bodu 16 odůvodnění tohoto rozhodnutí nemohla být na základě schváleného režimu státní podpora poskytnuta podnikům, které byly ke dni 31. prosince 2019 v obtížích ve smyslu čl. 2 bodu 18 GBER. Jak vyplývá z bodu 47 odůvodnění uvedeného rozhodnutí, jednalo se o jednu z podmínek stanovených Komisí k tomu, aby mohla prohlásit režim podpory za nezbytný, vhodný a přiměřený, a tudíž slučitelný s vnitřním trhem.

19 Po oznámení rozhodnutí ze dne 27. srpna 2020 byl režim podpor rumunskými orgány proveden vyhláškou č. 1060/2857/2020.

20 Článek 6.1 přílohy této vyhlášky stanovil poskytnutí podpory v maximální výši 2 000 eur na příjemce pro určité kategorie malých a středních podniků.

21 V souladu s rozhodnutím ze dne 27. srpna 2020 bylo jedním z obecných kritérií způsobilosti, které musí splňovat příjemci žádající o financování podle bodu 6.19 přílohy uvedené vyhlášky, aby ke dni 31. prosince 2019 nebyli v obtížích ve smyslu čl. 2 bodu 18 GBER. Definice „podniku v obtížích“ uvedená v tomto ustanovení byla připomenuta v bodě 3.6 písm. i) přílohy téže vyhlášky.

22 V rámci výše uvedeného režimu podpory uzavřely společnosti On Air Media a Different Media dne 10. prosince 2020 smlouvy o financování, na jejichž základě každá z těchto společností obdržela mikrodotaci ve výši 9 679 RON (přibližně 1 945 euro), která jim měla pomoci překonat hospodářskou krizi způsobenou pandemií covidu-19.

23 Tyto mikrodotace byly předmětem rozhodnutí o navrácení, a to rozhodnutí ze dne 8. listopadu 2022 ve vztahu ke společnosti On Air Media a ze dne 18. října 2022 ve vztahu ke společnosti Different Media. Rumunské orgány měly za to, že žalobkyně v původním řízení nesplňovaly jednu ze zákonných podmínek pro získání dotčených dotací, jelikož ke dni 31. prosince 2019 byly „podniky v obtížích“ ve smyslu bodu 3.6 písm. i) přílohy vyhlášky č. 1060/2857/2020, neboť kapitálové ztráty vykázané uvedenými společnostmi k tomuto datu značně převyšovaly polovinu jejich upsaného základního kapitálu.

24 Společnosti On Air Media a Different Media podaly žaloby proti těmto rozhodnutím o navrácení k Tribunalul Neamț (Soud prvního stupně v Neamțu, Rumunsko). Tvrdily, že splňují všechny podmínky stanovené pro získání mikrodotací, a zejména že nenaplňují znaky podniků v obtížích ve smyslu čl. 2 bodu 18 GBER. Tato ustanovení totiž v rumunském znění tohoto nařízení vylučovala z kategorie „podniků v obtížích“ „malý a střední podnik, jenž existuje po dobu

nejméně tří let“. Společnosti On Air Media a Different Media přitom tvrdily, že ke dni uzavření příslušných smluv o financování společnost On Air Media existovala již třináct let a společnost Different Media osmnáct let.

25 Tribunalul Neamț (Soud prvního stupně v Neamțu) tyto žaloby zamítl. Tento soud vycházel ze skutečnosti, že rumunské znění GBER bylo po poskytnutí dotací společnostem On Air Media a Different Media opraveno opravným nařízením a takto opravené GBER stanoví, že pouze malé a střední podniky, jež existují po dobu kratší tří let, a nikoli jako v původním znění malé a střední podniky, jež existují po dobu nejméně tří let, nespadají do působnosti pojmu „podniky v obtížích“, a jsou tedy způsobilé pro dotčenou podporu.

26 Tento soud měl za to, že opravné nařízení nezměnilo GBER, ale pouze opravilo jeho znění v rumunském jazyce, neboť původní znění v anglickém jazyce odkazovalo od jeho přijetí na podniky, „jež existují po dobu kratší tří let“. V důsledku toho uplatnil čl. 2 bod 18 GBER ve znění opravného nařízení a konstatoval, že společnosti On Air Media a Different Media nesplňovaly všechna kritéria způsobilosti ke dni podání žádostí o dotaci.

27 Tyto společnosti podaly proti rozsudkům vydaným v prvním stupni odvolání ke Curtea de Apel Bacău (Odvolací soud v Bacău, Rumunsko), který je předkládajícím soudem.

28 Před tímto soudem mají zaprvé za to, že rumunské orgány uplatnily opravné nařízení se zpětnou účinností, neboť toto nařízení bylo přijato v měsíci březnu 2021, tedy více než tři měsíce po podpisu dotčených smluv o financování, a dokonce poté, co byly dotace použity na nákup zařízení.

29 Zadruhé tvrdí, že pojem „původní znění nařízení“ v anglickém jazyce, který je uveden v odůvodnění rozsudku v prvním stupni, postrádá právní základ, jelikož rumunský jazyk je jedním z 24 úředních jazyků Evropské unie, stejně jako kterýkoli z ostatních 23 jazyků.

30 Zatřetí uvádějí, že ke dni podpisu dotčených smluv o financování bylo rumunské znění GBER v platnosti již více než šest let beze změny a znění tohoto nařízení bylo zcela v souladu se všemi ostatními normativními akty použitelnými v projednávané věci, zejména s vyhláškou č. 1060/2857/2020, která obsahovala totožné znění. Za těchto podmínek tvrdí, že podaly žádosti o dotace, podepsaly smlouvu o financování a splnily ji v dobré víře.

31 Předkládající soud má za to, že musí rozhodnout o otázce, zda přijetí nařízení, kterým se opravuje jazykové znění původního unijního nařízení, má za následek použití opraveného znění se zpětnou účinností od vstupu tohoto původního nařízení v platnost, nebo zda vyvolává účinky až od vstupu opravného nařízení v platnost.

32 Klade si rovněž otázku, zda zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání brání navrácení státních podpor poskytnutých v souladu s podmínkami původně uvedenými v rumunském znění GBER v takovém kontextu, jako je kontext věcí, které mu byly předloženy.

33 Nakonec uvádí, že vnitrostátní judikatura není v těchto otázkách jednotná.

34 Za těchto podmínek se Curtea de Apel Bacău (Odvolací soud v Bacău) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Má přijetí nařízení, kterým se opravuje rumunské úřední znění unijního nařízení, konkrétně [opravné nařízení], za následek uplatnění opraveného znění se zpětnou účinností, a to od vstupu původního nařízení v platnost, anebo má účinky pouze do budoucna po vstupu opravného nařízení v platnost, a to v případě, že vnitrostátní orgány poskytly státní podporu v souladu s podmínkami upravenými v původním rumunském jazykovém znění [GBER] a po vstupu [opravného nařízení] v platnost požádaly o navrácení poskytnuté státní podpory?

2) Znamená rovnocennost jazykových znění unijního nařízení, že vnitrostátní orgány členského státu se mohou vůči příjemci státní podpory poskytnuté podle původního rumunského znění [GBER] dovolávat ustanovení [opravného nařízení] za účelem vymáhání navrácení státní podpory, ačkoli příjemce podpory nijak nepochybil?

3) Musí být unijní právo a zejména zásady ochrany legitimního očekávání a právní jistoty vykládány v tom smyslu, že brání navrácení státní podpory poskytnuté za podmínek původně stanovených v rumunském znění, které však v jiných jazykových zněních [GBER] neexistovaly, přičemž k opravě došlo [opravným nařízením] rovněž v rumunském znění po poskytnutí státní podpory?“

K předběžným otázkám

K první otázce

35 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda musí být opravné nařízení vykládáno v tom smyslu, že opravuje rumunské znění GBER se zpětnou účinností ode dne vstupu tohoto posledně uvedeného nařízení v platnost.

36 Úvodem je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury existuje pro unijní právní řád zjevný zájem na tom, aby se za účelem předejití budoucím rozdílným výkladům dostalo každému ustanovení unijního práva jednotného výkladu, jenž má zajistit pravomoc Soudního dvora na základě článku 267 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 18. října 1990, Dzodzi, C-297/88 a C-197/89, EU:C:1990:360, body 37 a 38, jakož i ze dne 16. června 2016, Rodríguez Sánchez, C-351/14, EU:C:2016:447, bod 61).

37 Nutnost jednotného výkladu ustanovení unijního práva vylučuje, aby byl text ustanovení v případě pochybností posuzován izolovaně, a naopak vyžaduje, aby byl vykládán a uplatňován ve světle znění v ostatních úředních jazycích (rozsudky ze dne 5. prosince 1967, van der Vecht, 19/67, EU:C:1967:49, s. 456, a ze dne 10. dubna 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, bod 30).

38 Nicméně jak Soudní dvůr rovněž konstantně rozhoduje, musí být všem jazykovým zněním textu unijního práva v zásadě přiznána stejná hodnota (rozsudky ze dne 2. dubna 1998, EMU Tabac a další, C-296/95, EU:C:198:152, bod 36, a ze dne 4. října 2024, AFAÏA, C-228/23, EU:C:2024:829, bod 38).

39 V případě rozdílů mezi různými jazykovými zněními unijního textu musí být dotčené ustanovení vykládáno podle celkové systematiky a účelu právní úpravy, jejíž je součástí (rozsudky ze dne 27. října 1977, Bouchereau, 30/77, EU:C:1977:172, bod 14, a ze dne 10. dubna 2025, Tartisai, C-238/24, EU:C:2025:258, bod 30).

40 Výsledkem výkladu ustanovení unijního práva nicméně nemůže být odstranění užitečného účinku jasného a přesného znění tohoto ustanovení (rozsudky ze dne 8. prosince 2005, ECB v. Německo, C-220/03, EU:C:2005:748, bod 31, a ze dne 3. září 2024, Illumina a Grail, C-611/22 P a C-625/22 P, EU:C:2024:677, bod 126).

41 Nesoulad mezi rumunským zněním, jehož formulace byla jasná a jednoznačná, a ostatními jazykovými zněními čl. 2 bodu 18 GBER vedl Komisi k přijetí opravného nařízení, které je základem sporů v původním řízení.

42 GBER, které prohlašuje určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem podle článků 107 a 108 SFEU, podle čl. 1 odst. 4 písm. c) vylučuje ze své působnosti „podniky v obtížích“, jejichž definice je uvedena v čl. 2 bodě 18.

43 Zatímco původní rumunské znění posledně uvedeného ustanovení zveřejněné dne 26. června 2014 v *Úředním věstníku Evropské unie* zcela jednoznačně vylučovalo z kategorie podniků v obtížích, pokud jde o společnosti s ručením omezeným, malé a střední podniky, jež existují po dobu nejméně tří let, ostatní jazyková znění uvedeného ustanovení zveřejněná téhož dne v *Úředním věstníku Evropské unie* rovněž jasně z této kategorie vylučovala malé a střední podniky, jež existují po dobu kratší tří let.

44 Pokud jde o otázku, zda má opravné nařízení zpětnou působnost, je nejprve třeba připomenout, že podle článku 297 SFEU vstupují unijní akty v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

45 Z judikatury Soudního dvora konkrétně vyplývá, že na rozdíl od procesních pravidel, o kterých se má obecně za to, že jsou použitelná ke dni, kdy vstoupí v platnost, musí být hmotněprávní unijní pravidla za účelem dodržení zásad právní jistoty a legitimního očekávání vykládána tak, že se vztahují na situace završené před svým vstupem v platnost pouze tehdy, když z jejich znění, cíle nebo struktury jasně vyplývá, že jim takový účinek musí být přiznán (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2022, Volvo a DAF Trucks, C-267/20, EU:C:2022:494, bod 31 a citovaná judikatura).

46 V projednávaném případě opravné nařízení, které se týká hmotněprávního pravidla, v článku 2 stanoví, že vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*, a výslovně nestanoví, že nabývá účinnosti k dřívějšímu datu.

47 Zpětná účinnost opravného nařízení však jasně vyplývá z jeho účelu.

48 Jak uvádí body 1 a 2 odůvodnění opravného nařízení, cílem tohoto nařízení je opravit rumunské znění první věty čl. 2 bodu 18 písm. a) GBER a první věty čl. 2 bodu 18 písm. b) GBER, jelikož toto znění obsahuje chyby, které mění význam těchto ustanovení, přičemž se tato oprava nedotýká ostatních jazykových znění.

49 Ze samotného účelu opravného nařízení vyplývá, že jeho cílem je obnovit jednotnost výkladu, který musí mít čl. 2 bod 18 GBER ve všech jazykových zněních tohoto ustanovení tím, že se od počátku se zpětnou účinností opraví chyba v překladu, kterou bylo stiženo rumunské znění GBER.

50 Pokud by totiž opravné nařízení opravilo rumunské znění GBER pouze do budoucna, došlo by v období mezi vstupem v platnost GBER a opravného nařízení ke koexistenci neslučitelných znění tohoto nařízení, která jsou obě založena na jasných a přesných formulacích.

51 Takový výklad opravného nařízení nelze přijmout, aniž by byl porušen požadavek jednotného výkladu a použití unijního práva připomenutý v bodech 36 a 37 tohoto rozsudku.

52 Na první otázku je tedy třeba odpovědět tak, že opravné nařízení musí být vykládáno v tom smyslu, že opravuje rumunské znění GBER se zpětnou účinností ode dne vstupu tohoto posledně uvedeného nařízení v platnost.

Ke druhé a třetí otázce

53 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba posuzovat společně, je, zda musí být zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby byly na základě opravného nařízení navráceny podpory poskytnuté Rumunskem před přijetím tohoto nařízení v rámci režimu podpor schváleného rozhodnutím ze dne 27. srpna 2020

54 Jak bylo rozhodnuto v bodě 52 tohoto rozsudku, opravné nařízení opravuje rumunské znění GBER se zpětnou účinností ode dne vstupu tohoto posledně uvedeného nařízení v platnost.

55 S ohledem na opravené rumunské znění je nesporné, že společnosti On Air Media a Different Media měly být považovány za podniky v obtížích ve smyslu čl. 2 bodu 18 GBER, a měly tedy být vyloučeny z poskytnutí dotací dotčených ve věcech v původním řízení.

56 Podle ustálené judikatury přitom závěr o protiprávnosti podpory musí v zásadě vést k jejímu navrácení vnitrostátními orgány tak, aby byl obnoven předchozí stav (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. prosince 2011, Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, bod 33, a usnesení ze dne 28. února 2024, Řecko v. Komise, C-797/22 P, EU:C:2024:174, bod 71).

57 Pokud tyto orgány provádějí unijní právo, jsou povinny dodržovat základní zásady tohoto práva, zejména zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání (rozsudky ze dne 1. dubna 1993, Lageder a další, C-31/91 a C-44/91, EU:C:1993:132, bod 33, jakož i ze dne 5. září 2024, Novo Banco a další, C-498/22 až C-500/22, EU:C:2024:686, bod 100).

58 Zásada právní jistoty znamená, že právní úprava musí umožnit dotčeným osobám seznámit se přesně s rozsahem povinností, které jim ukládá (rozsudky ze dne 1. října 1998, Spojené království v. Komise, C-209/96, EU:C:1998:448, bod 35, jakož i ze dne 22. února 2022, Stichting Rookpreventie Jeugd a další, C-160/20, EU:C:2022:101, bod 41).

59 I když zásada právní jistoty obecně brání tomu, aby byl počátek časové působnosti unijního aktu stanoven před jeho vyhlášením nebo oznámením, ve výjimečných případech tomu může být jinak, pokud to vyžaduje cíl obecného zájmu a je náležitě respektováno legitimní očekávání dotčených osob (rozsudky ze dne 25. ledna 1979, Racke, 98/78, EU:C:1979:14, bod 20, a ze dne 12. listopadu 1981, Meridionale Industria Salumi a další, 212/80 až 217/80, EU:C:1981:270, bod 10), a pokud ze znění, účelu nebo systematiky dotyčných pravidel jasně vyplývá, že jim musí

být takový účinek přičítán [rozsudky ze dne 24. září 2002, Falck a Acciaierie di Bolzano, C-74/00 P a C-75/00 P, EU:C:2002:524, bod 119, jakož i ze dne 30. dubna 2019, Itálie v. Rada (Rybolovné kvóty pro lov mečouna obecného), C-611/17, EU:C:2019:332, bod 106 a citovaná judikatura)].

60 Pokud jde o podmínku vycházející z dodržování zásady ochrany legitimního očekávání, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury právo dovolávat se této zásady předpokládá, že dotčené straně byla příslušnými unijními orgány poskytnuta konkrétní, nepodmíněná a shodující se ujištění z oprávněných a spolehlivých zdrojů (viz rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 97 a citovaná judikatura).

61 Praxe členského státu, která je v rozporu s přesnou unijní právní úpravou, totiž nemůže založit legitimní očekávání u jednotlivce, který má z takto vytvořeného stavu prospěch (rozsudky ze dne 15. prosince 1982, Maizena, 5/82, EU:C:1982:439, bod 22, a ze dne 19. prosince 2024, Kaduna, C-244/24 a C-290/24, EU:C:2024:1038, bod 131).

62 V oblasti státních podpor z ustálené judikatury Soudní dvora vyplývá, že s ohledem na kogentní povahu kontroly státních podpor prováděné Komisí na základě článku 108 SFEU se mohou podniky, které jsou příjemci podpory, v zásadě dovolávat legitimního očekávání, že při poskytování podpory byla zachována pravidla, pouze v případě, že podpora byla poskytnuta v souladu s postupem upraveným tímto článkem, a dále musí být s řádnou péčí postupující hospodářský subjekt běžně schopen ujistit se o tom, že tento postup byl dodržen (viz rozsudek ze dne 5. března 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, bod 98 a citovaná judikatura).

63 Soudní dvůr však rovněž připouští, že příjemce protiprávní podpory se může dovolávat výjimečných okolností, které mohly legitimně odůvodnit jeho očekávání ohledně souladu této podpory s právními předpisy, a v důsledku toho se bránit jejímu navrácení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 20. září 1990, Komise v. Německo, C-5/89, EU:C:1990:320, bod 16).

64 V projednávané věci, jak uvedl generální advokát v bodě 80 svého stanoviska, očekávání, které mohly mít společnosti On Air Media a Different Media v to, že patří do okruhu příjemců podpor, které mohou být povoleny na základě GBER, spočívá nejen na jednání rumunských orgánů, zejména na vnitrostátním režimu podpor a rozhodnutích o poskytnutí těchto podpor přijatých v tomto rámci, ale rovněž na jasném, byť chybném rumunském znění GBER zveřejněném v *Úředním věstníku Evropské unie*, na které tento režim podpor odkazoval.

65 V tomto ohledu, jak zdůraznil generální advokát v bodě 73 svého stanoviska, nelze společnostem On Air Media a Different Media za okolností věcí v původních řízeních vytýkat, že neověřovaly ostatní jazyková znění čl. 2 bodu 18 GBER, i když v původním rumunském znění tohoto ustanovení není nic, co by vyvolávalo výkladové obtíže.

66 Navíc dotčený vnitrostátní režim podpor, který byl řádně oznámen Komisi, byl Komisí schválen rozhodnutím ze dne 27. srpna 2020, což mohlo rovněž vyvolat legitimní očekávání ohledně souladu podpor poskytnutých na základě tohoto režimu s právními předpisy.

67 S ohledem na výše uvedené je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět tak, že zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby byly na základě opravného nařízení navráceny podpory poskytnuté Rumunskem před přijetím tohoto nařízení v rámci režimu podpor schváleného rozhodnutím ze dne 27. srpna 2020.

K nákladům řízení

68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) **Nařízení Komise (EU) 2021/452 ze dne 15. března 2021, kterým se opravuje rumunské znění nařízení (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, musí být vykládáno v tom smyslu, že opravuje rumunské znění nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 [SFEU] prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, se zpětnou účinností ode dne vstupu tohoto posledně uvedeného nařízení v platnost.**

2) **Zásady právní jistoty a ochrany legitimního očekávání musí být vykládány v tom smyslu, že brání tomu, aby byly na základě nařízení 2021/452 navráceny podpory poskytnuté Rumunskem před přijetím tohoto nařízení v rámci režimu podpor schváleného rozhodnutím Komise C(2020) 5949 final ze dne 27. srpna 2020 – Státní podpora SA.58166 (2020/N) – Rumunsko – Covid-19: Podpora malým a středním podnikům a některým velkým podnikům na překonání hospodářské krize způsobené pandemií covidu-19.**

Podpisy